

Η ηλεκτροπαραγωγή στην Ελλάδα στηρίζεται στη χρήση:

α) εγχώριου Λιγνίτη και εισαγόμενου Φυσικού Αερίου (Φ.Α.) στην ηπειρωτική χώρα

β) Πετρελαίου στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά και

γ) Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ο ρυθμός διείσδυσης των οποίων βαίνει αυξανόμενος τα τελευταία χρόνια, με κυρίαρχες τεχνολογίες τα Αιολικά και τα Φωτοβολταϊκά).

Το μεσοσταθμικό μεταβλητό κόστος της παραγόμενης ενέργειας από συμβατικά καύσιμα (Λιγνίτης, Φ.Α.) στην ηπειρωτική χώρα είναι με σημερινές τιμές περίπου ίσο με 70-75 €/MWh (Λιγνίτες περί τα 55 €/MWh με μερίδιο περί το 65% στη συμβατική παραγωγή και Φυσικό Αέριο περί τα 105 €/MWh με μερίδιο 35%).

Το αντίστοιχο κόστος ενέργειας ΑΠΕ είναι 2,5 φορές μεγαλύτερο και περίπου ίσο με 185 €/MWh (το 2012 η Αιολική MWh κόστισε 90 €, ενώ η Φωτοβολταϊκή περίπου 420 €). Το κόστος της ενέργειας από ΑΠΕ αναμένεται να αυξηθεί σε σχέση με το 2012, λόγω της μεγαλύτερης συμμετοχής των Φωτοβολταϊκών παρά τη μείωση των εγγυημένων τιμών νεοεισερχόμενους σταθμούς και να διαμορφωθεί για το 2013 περί τα 200 €/MWh.

Η ανωτέρω σημαντική διαφορά μεταξύ του κόστους ηλεκτροπαραγωγής από συμβατικά καύσιμα και ΑΠΕ οφείλεται στις πολιτικές ενίσχυσης των τεχνολογιών ΑΠΕ, που επέλεξε να εφαρμόσει η Ελλάδα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής προώθησης της πράσινης ενέργειας. Συγκεκριμένα, στην Ελλάδα ακολουθείται η πολιτική της επιδότησης της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, τα λεγόμενα Feed in Tariffs (FIT). Υπό το καθεστώς αυτό, η παραγόμενη ενέργεια αγοράζεται **στο σύνολό της και κατά προτεραιότητα** - έναντι της ενέργειας που παράγεται από συμβατικά καύσιμα - σε μια σταθερή και εγγυημένη τιμή ανάλογα με την τεχνολογία ΑΠΕ.

Η πληρωμή των παραγωγών ΑΠΕ γίνεται μέσω του **Ειδικού Λογαριασμού ΑΠΕ**, τον οποίο διαχειρίζεται ο Λειτουργός Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΛΑΓΗΕ).

Εισροές του Λογαριασμού αποτελούν σήμερα τα έσοδα από:

1. την πώληση της ηλεκτρικής ενέργειας ΑΠΕ στην προημερησία αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΗΕΠ) σε τιμή ίση με το **Μεσοσταθμικό Μεταβλητό Κόστος** των θερμικών συμβατικών σταθμών
2. την επιβολή **ειδικού τέλους στη λιγνιτική παραγωγή**
3. **την πώληση των Δικαιωμάτων Εκπομπής Αερίων του Θερμοκηπίου**
4. την παρακράτηση του **25% του τέλους υπέρ ΕΡΤ** (το οποίο παραμένει διασφαλισμένο ως έσοδο παρά τις αλλαγές στη Δημόσια Τηλεόραση με ειδική πρόβλεψη του ΥΠΟΙΟ)
5. το ΕΤΜΕΑΡ (Ειδικό Τέλος Μείωσης Εκπομπών Αερίων Ρύπων, το παλιό τέλος ΑΠΕ)

ενώ εκροές αποτελούν:

6. **οι πληρωμές των παραγωγών ΑΠΕ βάσει της εγγυημένης τιμής (ενέργεια από ΑΠΕ x εγγυημένη τιμή).**

Ουσιαστικά το ΕΤΜΕΑΡ, το οποίο πληρώνεται απευθείας από τους τελικούς καταναλωτές (διακριτή χρέωση στο λογαριασμό ηλεκτρικού ρεύματος υπολογιζόμενη από την ανεξάρτητη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας) καλύπτει τη διαφορά μεταξύ:

α) της αξίας της παραγόμενης από ΑΠΕ ηλεκτρικής ενέργειας με βάση την εγγυημένη τιμή που καθορίζεται στη Σύμβαση Πώλησης του εκάστοτε σταθμού και

β) του αθροίσματος των παραπάνω εισροών (1 έως 4).

Η αύξηση της διείσδυσης ΑΠΕ από τις αρχές του 2012, και συγκεκριμένα τεχνολογιών όπως τα Φωτοβολταϊκά που απολάμβαναν υψηλότερες εγγυημένες τιμές, καθώς και το προνόμιο να διατηρούν «κλειδωμένη» την εγγυημένη τιμή (18 ή 36 μήνες ανάλογα με το μέγεθος της εγκατάστασης) μετά την υπογραφή της σύμβασης πώλησης, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η αύξηση του ΕΤΜΕΑΡ, εξαιτίας της ύφεσης και της δεινής δημοσιονομικής κατάστασης, δεν ακολούθησε τον υψηλό ρυθμό διείσδυσης είχε ως αποτέλεσμα να αρχίσει να δημιουργείται έλλειμμα στον Ειδικό Λογαριασμό.

Η ιδιαίτερα έντονη διείσδυση Φωτοβολταϊκών σταθμών μεταξύ του 2^{ου} εξαμήνου του 2012 και του 1^{ου} εξαμήνου του 2013 (η οποία κορυφώθηκε τους 4 πρώτους μήνες του 2013 όταν και εγκαταστάθηκαν πάνω από 800 MW), εξαιτίας:

- των υψηλών «κλειδωμένων» εγγυημένων τιμών και
- της ραγδαίας μείωσης του κόστους κατασκευής

επιδείνωσε περαιτέρω το έλλειμμα του Ειδικού Λογαριασμού σε συνδυασμό και με άλλες παραμέτρους του συστήματος, όπως η μείωση της Οριακής Τιμής Συστήματος (ΟΤΣ).

Η πολιτεία προκειμένου να αντιμετωπίσει το διογκούμενο έλλειμμα (επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία ΛΑΓΗΕ), **με στόχο αυτό να μηδενιστεί τον Δεκέμβριο του 2014 σύμφωνα και με τη μνημονιακή υποχρέωση της χώρας μας, προχώρησε στην ανάληψη μέτρων προκειμένου να διασφαλίσει ότι δεν θα επιβαρυνθούν υπέρογκα οι τελικοί καταναλωτές επιμερίζοντας το βάρος δίκαια.** Συγκεκριμένα προχώρησε στα παρακάτω μέτρα:

1. **Αναπροσαρμογή των εγγυημένων τιμών** πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας από νεοεισερχόμενου φωτοβολταϊκούς σταθμούς (Ιανουάριος 2012, Αύγουστος 2012, Ιούνιος 2013)
2. **Επιβολή ειδικού τέλους στην παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από λιγνίτη** (Φεβρουάριος 2012)
3. **Αναστολή:** α) διαδικασίας αδειοδότησης και χορήγησης προσφορών σύνδεσης για νεοεισερχόμενους φωτοβολταϊκούς σταθμούς (Αύγουστος 2012) και β) υπογραφής νέων συμβάσεων σύνδεσης και πώλησης φωτοβολταϊκών σταθμών (Απρίλιος 2013)
4. Προσδιορισμός **ποσοστού (25%) της εισφοράς υπέρ της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε.** ως έσοδο του Ειδικού Λογαριασμού (Αύγουστος 2012)
5. **Επιβολή έκτακτης ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμούς ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ** (Νοέμβριος 2012) και **αύξηση της εν**

λόγω εισφοράς για Φωτοβολταϊκούς σταθμούς που ενεργοποιήθηκαν μετά την 01/01/2013 (Απρίλιος 2013)

6. **Κατάργηση** της πρόβλεψης, που αφορά στους Φ/Β σταθμούς, **για διατήρηση της τιμής αποζημίωσης για 18 ή 36 μήνες** από την υπογραφή της σύμβασης πώλησης μεταξύ παραγωγού και ΛΑΓΗΕ Α.Ε. (Νοέμβριος 2012)
7. **Αποζημίωση της παραγόμενης ενέργειας ΑΠΕ** από τους προμηθευτές όχι πλέον με την τιμή που προκύπτει στη χονδρεμπορική αγορά (ΟΤΣ) αλλά **με το Μεσοσταθμικό Μεταβλητό Κόστος** των θερμικών συμβατικών σταθμών

Τα μέτρα υπ' αριθ. 2, 4 και 7 στοχεύουν στην αύξηση των εισροών (έσοδα) του Ειδικού Λογαριασμού, που μέχρι πρότινος περιορίζονταν στο ΕΤΜΕΑΡ.

Τα μέτρα υπ' αριθ. 1, 3, 5 και 6 στοχεύουν στον περιορισμό των εκροών (έξοδα) του ειδικού Λογαριασμού.

Όλα αυτά οδήγησαν σε πολύ μικρότερη αύξηση του Ειδικού Τέλους ΑΠΕ (νυν ΕΤΜΕΑΡ) από αυτή που εισηγείτο ο Λειτουργός της Αγοράς (ΛΑΓΗΕ) και θα αποφάσιζε η ΡΑΕ, αν δεν είχαν ληφθεί τα ανωτέρω μέτρα.

Συγκεκριμένα ο ΛΑΓΗΕ είχε εισηγηθεί βάσει των επίσημων στοιχείων μεσοσταθμική αύξηση 23,5 ευρώ/ MWh, ενώ με τα μέτρα του ΥΠΕΚΑ (όχι μόνο αυτά που έχει πάρει αλλά και με εκτιμήσεις για επόμενες πρωτοβουλίες του) για τα οποία ενημέρωσε αναλυτικά τη ΡΑΕ, η Ανεξάρτητη Ρυθμιστική Αρχή τελικά αποφάσισε μεσοσταθμική αύξηση 14,96 ευρώ /MWh.

Η απρόσμενη και εντονότατη διείσδυση Φ/Β εγκαταστάσεων την περίοδο 12/2012-4/2013 (εγκαταστάθηκαν 888 MW με υψηλότατη μεσοσταθμική εγγυημένη τιμή περί τα 400 €/MWh) επέφερε πολύ σημαντική επιβάρυνση του λογαριασμού με αποτέλεσμα – προκειμένου να διατηρηθεί ο σχεδιασμός του ΥΠΕΚΑ για σταδιακή μείωση του ελλείμματος με τελικό στόχο το μηδενισμό του στο τέλος του 2014 – αφενός τη λήψη μέτρων τον Απρίλιο του 2013, αφετέρου τη λελογισμένη αύξηση του ΕΤΜΕΑΡ από 01/07/2013.

Ειδικά για έναν τυπικό οικιακό καταναλωτή (τετραμηνιαία κατανάλωση 1600 kWh) η αύξηση του ΕΤΜΕΑΡ αντιστοιχεί σε περίπου 18 € (προ ΦΠΑ) επιπλέον, ανά τετράμηνο.

Ειδικά για την Έκτακτη Εισφορά στις ΑΠΕ

Προκειμένου να μην επιβαρύνεται αποκλειστικά ο τελικός καταναλωτής «επιδοτώντας» ουσιαστικά υπεραποδόσεις, η επιβολή του μέτρου της έκτακτης εισφοράς ήταν επιβεβλημένη (οι εγγυημένες τιμές αποζημίωσης της παραγόμενης ενέργειας από Φ/Β σταθμούς ήταν υψηλές και δεν ακολούθησαν τη μείωση του κόστους κατασκευής με αποτέλεσμα να οδηγούν σε υψηλούς βαθμούς απόδοσης (Project IRR) που σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπερνούν το 50%).

Η επιβολή της έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης (μέτρο 5) αποτελεί ουσιαστικά μέτρο μείωσης των εκρών αφού «τα έσοδα» που προκύπτουν από την επιβολή της δεν εισπράττονται αλλά παρακρατούνται και λογιστικοποιούνται ως έσοδο του λογαριασμού ΑΠΕ.

Πρόκειται για ένα μέτρο που έχει αποκλειστικά και μόνο ανταποδοτικό χαρακτήρα καθώς τα έσοδα από την επιβολή της εν λόγω εισφοράς δεν περιέρχονται στον κρατικό προϋπολογισμό αλλά στον Λογαριασμό μέσω του οποίου πληρώνονται οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ και αποσκοπεί στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του μηχανισμού στήριξης των παραγωγών ΑΠΕ προκειμένου να καταστεί εφικτό να αποζημιώνονται οι παραγωγοί για τα είκοσι χρόνια που διαρκεί η σύμβαση πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας.

Ταυτόχρονα, η επιβολή της έκτακτης εισφοράς αξιολογήθηκε η πλέον πρόσφορη παρέμβαση στο σύστημα, καθόσον στο πλαίσιο της αναλογικότητας της επιβάρυνσης για την επίτευξη των στόχων διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο, είναι εύλογο να μην επιβαρύνεται αποκλειστικά και καθ' υπερβολή ο τελικός καταναλωτής ενέργειας (οικιακός, βιοτεχνικός, βιομηχανικός) από υπέρογκη αύξηση του ΕΤΜΕΑΡ, με ταυτόχρονη την διατήρηση υψηλής κερδοφορίας των παραγωγών ΑΠΕ, επιβαρύνοντας περαιτέρω το διαρκώς συρρικνούμενο εισόδημα των καταναλωτών με σημαντικές επιπτώσεις τόσο στην ελληνική οικονομία όσο και στη κοινωνική συνοχή.

Προς επίρρωση των παραπάνω σημειώνεται ότι και μετά και παρά την επιβολή της εισφοράς υπήρξε έξαρση νέων εγκαταστάσεων που η παραγωγή τους υπόκειται στην εισφορά αυτή, γεγονός που αποδεικνύει ότι οι επενδύσεις εξακολουθούν να είναι ιδιαίτερα κερδοφόρες.